
Inzet van particuliere beveiligers op Nederlandse koopvaardij schepen

Binnenkort start weer de discussie over het inzetten van particuliere beveiligers op Nederlandse koopvaardij schepen als bescherming tegen piraten. Het uitgangspunt van de Stichting Maatschappij en Veiligheid (SMV) in deze discussie is altijd geweest dat het de taak van de overheid is - zie ook het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) - om de veiligheid van haar burgers en goederen te waarborgen én dat het geweldsmonopolie voorbehouden is aan de Staat.

Dit uitgangspunt betekent volgens de SMV echter niet dat de overheid bij het inhoud geven aan haar verantwoordelijkheid geen derden hierbij zou mogen inschakelen. Door het inschakelen van derden wordt de verantwoordelijkheid van de overheid niet aangetast zo lang de overheid maar de regie houdt met betrekking tot de organisatie en de uitvoering van deze taak, inclusief de selectie, opleiding en bewapening van de uitvoerders en het toezicht op de wijze waarop die uitvoerders in de praktijk optreden.

De SMV stelt zich op het standpunt dat onder regie van de overheid particuliere bedrijven voor de beveiliging moeten kunnen worden geselecteerd die, mits gecertificeerd, deze taak kunnen uitvoeren. Deze (gecertificeerde) beveiligers dienen zodanig te zijn toegerust dat zij aanvallen van piraten naar behoren kunnen afslaan. De bewapening moet hiertoe voldoende zijn.

Indien het geweld bij de piraterij-aanvallen zodanig toeneemt dat de verdediging naar redelijk inzicht niet meer aan particuliere beveiligers kan worden overgelaten, dient de overheid deze taak over te nemen (vinger aan de pols beleid, extra steun voorhanden).

Het gegeven dat de inschakeling van particuliere beveiligers onder de regie valt van de overheid, betekent in de praktijk dat de operationele inzet van particuliere beveiligers **niet** valt onder de juridische (civiel en strafrechtelijk) verantwoordelijkheid van de kapitein, maar onder de verantwoordelijkheid van de overheid. De overheid dient te zorgen dat er voldoende toezicht wordt uitgeoefend op het optreden.

Tot op heden hanteerde de overheid het standpunt dat zij – gelet op het geweldsmonopolie – de bescherming tegen piraten op zich diende te nemen door middel van de inzet van militairen, maar zij liet zich voor deze inzet wel betalen.

Over deze betaling kan het volgende worden opgemerkt:

- a. Deze betaling is wettelijk niet verboden, maar betekent wel een dubbelheffing naast de inning van belastinggelden, en ter zake ontbreekt overigens een duidelijke grondslag voor een dergelijke heffing.
- b. Deze extra betaling kan qua omvang arbitrair en weinig transparant zijn.
- c. De overheid kan niet altijd tijdig reageren op aanvragen om militaire ondersteuning. Reders krijgen daardoor te maken met (te) lange aanvraagtijden (de overheid is geen commerciële instelling).

- d. Bij het weigeren van terbeschikkingstelling van mankracht is er geen alternatief (in Nederland) aanwezig waarop reders op legale wijze een beroep kunnen doen.

Aanvraagprocedures, gebrek aan flexibiliteit, gebrek aan de benodigde mankracht en de kosten hebben bijgedragen aan de heropening van de discussie rond het ter beschikking stellen van particuliere bewapende maritieme beveiligers.

In dit tijdperk van de zelfregulering van 'laat de veiligheid aan de sector zelf over' toont de overheid zich veelal een slecht veiligheidsregisseur. Om deze reden zou men kunnen besluiten om de inzet van particuliere beveiligers aan Defensie zelf over te laten. Zij dragen voor die inzet dan ook de verantwoordelijkheid en Defensie bepaalt – afhankelijk van de veiligheidsrisico's – of militairen en/of burgers worden ingezet.

Dit betekent dat de aanvraag voor de beveiliging moet worden ingediend bij Defensie. Dit proces (de aanvraag en de behandeling ervan) moet snel kunnen verlopen. De SMV blijft er – zoals reeds opgemerkt – een voorstander van om de kosten voor de beveiliging niet in rekening te brengen.

Mocht de overheid besluiten om af te zien van beveiliging – om welke reden dan ook – dan zou een vaste arbitragecommissie kunnen worden belast met een uitspraak hieromtrent die voor alle partijen bindend is.

Voostellen van de SMV:

- De veiligheid is en blijft een kerntaak van de overheid; en het geweldsmonopolie is voorbehouden aan de Staat.
- De overheid kan bij het inhoud geven aan haar taken derden betrekken mits de verantwoordelijkheid van de overheid niet wordt aangetast.
- De overheid bepaalt of de beveiliging geschiedt dor militairen of door private beveiligers (afhankelijk van de veiligheidssituatie).
- De overheid huurt zelf private beveiligers in.
- De kosten voor de beveiliging worden niet in rekening gebracht.
- Bij verschil van mening (over bijvoorbeeld wel of geen beveiliging) kan een beroep worden gedaan op een vaste arbitragecommissie.